VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle digipalvelulain muuttamiseksi (HE 106/2026 vp)

EVELIINA IGNATIUS, ERITYISASIANTUNTIJA
KAJ VÄLIMÄKI, ERITYISASIANTUNTIJA
HALLINTOVALIOKUNTA
2.10.2026

Tausta ja nykytila

- Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaus uusien teknologioiden ja digitalisaation täysimääräisestä hyödyntämisestä julkishallinnon toiminnassa
- Tavoitteena tunnistaa digitalisaatiota estävät ja hidastavat säännökset
- Nykyisen digipalvelulain 6 a §:n ennalta varmistamisen vaatimusten on todettu käytännössä estävän uusien teknologioiden hyödyntämisen viranomaisten automaattisen neuvonnan palveluautomaatioratkaisuissa
  - Neuvonnassa hyödynnettävät chatbotit perustuvat ennalta määriteltyihin päättelysääntöihin ja ennalta laadittuihin vastauksiin
  - Palvelukokemus asiakkaalle usein heikko ja menettely työläs viranomaisille
- Perustuslakivaliokunta on pitänyt välttämättömänä yleissääntelyn säätämistä (PeVL 53/2025 vp.)

Suhde muuhun sääntelyyn

- Tekoälyasetus
  - Julkisen hallinnon menettelyistä, kuten tekoälyjärjestelmien käytöstä automaattisessa neuvonnassa voidaan antaa tarkempaa kansallista sääntelyä
  - Tekoälyasetuksen velvoitteita olisi sovellettava myös automaattista neuvontaa antavaan tekoälyjärjestelmään
- Tietosuoja-asetus
  - Ehdotettavat digipalvelulain säännökset eivät muodosta henkilötietojen käsittelyn perustetta eivätkä oikeusperustaa automaattisille yksittäispäätöksille
- Hallintolaki, oikeusturva ja hyvän hallinnon perusteet
  - Oikeusturva kattaa sekä hallinnon asiakkaan menettelyllisiä oikeuksia että hyvän hallinnon toteutumiselle suunnattuja laadullisia vaatimuksia viranomaisten toiminnalle
  - esimerkiksi hyvää hallintoa konkretisoivat hallinnon oikeusperiaatteet ohjaavat ja rajaavat viranomaisen harkintavaltaa myös digipalvelujen yhteydessä

Keskeiset ehdotukset 1/2

- Mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin erilaiset teknologiat ja menetelmät automaattisen neuvonnan toteuttamiseksi
- Automaattinen neuvonta olisi edelleen enimmilläänkin vain osa viranomaisen monikanavaista neuvontapalvelujen tarjontaa
- Mahdollistettaisiin neuvontavelvollisuutta laajemman ohjauksen ja opastuksen antaminen automaattisesti
- Muutoksia ehdotetaan digipalvelulain säännöksiin
  - Ehdotettuja säännöksiä sovellettaisiin viranomaisen verkkosivustolla tai mobiilisovelluksella annettavaan automaattiseen neuvontaan

Keskeiset ehdotukset 2/2

- Ei enää edellytettäisi, että viranomainen varmistaisi ennalta yksittäisen viestinsä tietosisällön asianmukaisuuden ja hyvän kielenkäytön
  - Viranomaiselle velvollisuus varmistaa automaattisen neuvonnan vaatimustenmukaisuus etukäteisillä ja käytön aikaisilla toimilla
  - Vaatimustenmukaisuuden varmistamalla viranomainen huolehtisi siitä, että asiakas saa palvelun asianmukaisesti
- Automaattista neuvontaa käyttävän asiakkaan oikeudet vastaisivat nykytilaa
- voimaantulo vuoden 2027 alusta tai mahdollisimman pian sen jälkeen

- *ei ehdoteta muutoksia automaattisen päätöksenteon oikeustilaan tai viranomaisen neuvontavelvollisuuden laajuuteen eikä vahingonkorvaussääntelyyn*

Automaattista neuvontaa antavan viranomaisen velvollisuudet ja asiakkaan oikeudet

- **Etukäteinen** vaatimustenmukaisuudesta varmistuminen
  - Varmistettava automaattisen neuvonnan lainmukaisuus
  - Arvioitava virheiden ja puutteiden todennäköisyys ja vaikutukset
  - Arvioitava mahdolliset syrjivät vaikutukset
- **Käytön aikainen** suunnitelmallinen laadunvalvonta
  - Valvottava lainmukaisuutta
  - Havaittaessa oikeusturvaan vaikuttava virhe tai syrjivä vaikutus, korjaavat toimenpiteet viipymättä
- Dokumentoitava velvoitteiden toteuttamiseksi tehdyt toimet ja nimettävä vastuuhenkilöt

Asiakkaalle kerrotaan aina, että hän vaihtaa viestejä koneen kanssa.

Asiakas voi aina tallentaa käydyn keskustelun.

Asiakkaalla on aina mahdollisuus ottaa yhteys ihmiseen.

Gemini Notebook

Vaikutustenarviointi

- Vaikutukset hallinnon asiakkaisiin ja heidän perusoikeuksiinsa
  - neuvonnan saatavuuden, saavutettavuuden, laajuuden ja kielivalikoiman, tiedollisen yhdenvertaisuuden sekä asioinnin sujuvuuden parantuminen
  - ei suoria vaikutuksia asiakkaiden muualla lainsäädännössä turvattujen oikeuksien toteutumiseen
  - vinoumista ja vääristymistä sekä lisääntyvistä virheistä aiheutuvat kielteiset vaikutukset tilanteessa, jossa viranomainen ei pysty suoriutumaan laissa säädetyistä velvollisuuksistaan
- Vaikutukset julkiseen talouteen
  - Ehdotetuilla säännöksillä ei olisi välittömiä vaikutuksia julkiseen talouteen
  - Toiminnan tehostaminen edellyttäisi viranomaisilta investointeja
  - Ehdotetut muutokset eivät estäisi käytössä olevien neuvonta-automaatioratkaisujen käyttöä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!